
Vietnamese Religious Dictionary

A

- Âm-dung** Âm laicai. Dung laicai hình-dung, gian-ñieu. Cai gian-ñieu bea ngoai, cai hình-theatieg-tam beangoai.
- Ânh-höông** Anh laicai boing, boing của hình. Höông: tieg doi. Hea boing thì phải theo hình, con tieg doi laiboi coitieg chi keu len trooc, nen moi coidoi lai sau. Tieg vi doi keibeadooi theo mang-linh ngöoi beatrein cung nö cai boing phải theo cai hình, tieg doi ra laitung theo tieg keu trooc. - Hai vat nay neu khan-khich nhau, khong roi xa. - Heicoicai nay thì lien thay, lien nghe cai kia lap toc. - Cung nö tieg höông-öng, cam-öng vay. - Tuc-ngöithöông noi: Mot tieg ngöoi lon noi ra, thì coingöoi ta höông öng theo, la vay noi
- Âb-töông** Âb laiboit nöoc. Tôông laisoi tö-töông. Âb-töông la tö-töông boit nöoc. Cai tö-töông khong that, ab-huyen, mot cai yitöông khong coiket-quai

B

- Bai-beu** Ném mot cai lyüneanh noaphaitan, bai-bai cai ly khai.
- Bai-quai** Tam quei Kien, Khaim, Can, Chan, Toan, Ly, Khoan, Noai.
- Bai-bai** Che bai, xoaboi nua boi chöng coi lai bang loi noi, phain-noi lai cho boiviec.
- Bam-Thoi** Höng chöu. Cai khi bam của ngöoi con chöu của cha mei trooc khi coicai than hình.
- Ban-chi** Ylmuan trooc của mình, cai chi nau tien của mình.
- Ban-hanh** Truyen ra cho ngöoi thi-hanh theo.
- Ban-tam** Cai yitrooc nöit của cai long naisan coinh, coitan lieu trooc.
- Ban-than** Chinh cai than của mình, chinh mình của mình.
- Bao-gan** Coilong can nam, dam caigan ma lam mot chuyen gi.
- Beabon** Khong goin-ghej khong tron-trua, khong vein-vei
- Binh-nang** He thay neu bang nhau.

Bo-bo	Cáp-ca, cáp-cuim.
Boãn-choãn	Roãröc, lãn xãn.
Boãn-Tĩnh	Cải Tĩnh gớt của ngöôi.
Boãn-thảo	Cải nhạp môi viết sô ra. - Sách nói roiveatĩnh chất của các môn cây cóidung lam thuốc, trò bình.
Boãn-voic	Hai tay, hai chôn - (Töithê).
Bông-dĩnh	Bông-Lai, Dĩnh-châu, ChoãTĩnh ôi
Bông-khuãn	Buôn-bại bôt-röt.
Buôn-lung	Thailông ra.
Böu-boi	Môn ñoã coitĩnh chất quý bâu riêng, không coicải gì quý hôn ñoã. Vất quý của tiên gia.
Boãnoãn	Chiec chieu lam bằng coiboã(coilat), chã choãgoã của Thãy Tu dung chieu bằng sôilãt không quý bâu gì.

C

Cãinhôn	Riêng veãmöã ngöôi ñãp.
Cãc-khiẽn	Giao phãn-sôivãsai bâu cho ngöôi lam.
Cãch-mãng	Sôã ñoã mãng lãn của nhaovua cã-trö.
Cãch-vã trí-tri	Xet cho cung tã cã lỹucủa vã hõu-hĩnh vã vã hĩnh ñãng cho biẽt rõrang cung tã cã lỹucủa cã sôivã ấy.
Cã-lõng xãhoã	Sôã ñoã cã-cãch xãhoã lãĩ cho tã ñẽp.
Cã Ngöôi	Cã voic, cã xãc-thõt, cã thãn hĩnh của ngöôi.
Cã-quãn	Coi sõi lam chũihết mõi viẽc.
Cã trí	Sõi khõn, sõi biẽt, sõi saĩng của loãĩ ngöôi.
Cãm-xuic	Sõi vã chi õiũangoãĩ cãm ñoĩng vã tãm lam cho xuic-ñoĩng ñẽn tãnĩnh của mình.
Cãn-bãn vò	Choãcoã gớt, coã rẽ cõt yẽu của mõi vã ñẽnãp tĩnh lam, lo lam.
Cãn-boãn	Coã gớt.

Cánh Phướn	Cánh Phướn. (Phướn là choai Phướn Quan Thế Âm ôi)
Cao-thâm	Cao nhô Trời, sâu nhô biển.
Chấn-chấn	Sấp-nất, sũa-soan, dơn-dep lai, nàu nôi cho côi thôi lóp.
Chấn kiến	Sôi thay biết trong việc trò nôi.
Chấn-pháp	Phep chấn, chính lai lôi Trời Phướn dạy.
Chấn-pháp cao-thâm	Lôi của Trời Phướn cao-vôi, sâu-xa nhô trời nhô biển, chàng phai nghe qua ma đê hieu nôi.
Chấn-quai	Ngôi nôi sang long, ngôi Tu nôi nên cái "Nghiep" của mình. (Phướn)
Chấn-sách	Phông-thê cuoi boi ra nêi đung ve việc chấn-trò. Mâu-meio sấp-nất nêi cái trò nôi.
Chấn-Tâm	Long dài ngay thàng. Sũa long cho ngay.
Chấn-trò	Những việc sấp-nất, những nôi trái-tôi, những nôi lạ những phep-tac nêi trò nôi.
Chấn-trò hoi	Moi hoi thuyet nêi khai côi ve việc trò nôi.
Chấn chông	Dáp-don, chât-chôa, nôi lăm, dôn nôi.
Chấn queo	Năm co ruit moi mình
Chấn Dui	Tôi của Vua, hoac của ngôi cam quyên hanh chấn trong nôi viết ra nôi nhôn-dan lăm theo.
Chấn Chông	Sang roi rôi-rôi toi roi minh-bach, roi rang
Chấn Tâm	Cái Tâm chôn-that của Trời ban phui
Chấn-Tâm	Cái Tâm chôn-that của Trời ban phui
Chấn-The	Cái voi thiet, cai than thiet.
ChấnNhôn-Ong	Ngôi lăm chui
Chấn-chiến	Nôi-hoi toi mai soi xet van.
Chấn-Giân Thiân-Tôn	Vô Thiân-Tôn cam moi Nôi Trời.

Coáchap	Bat loá, hôn maít, hôn maít cháng noi ra, nhôu maít maít cai loá của ngôôí.
Cô-khí	Nôicoi maít moic.
Cô-xaít	Sôi kheít leít, maít moic.
Con-Ñôông	Choá mình phai bôôic chôn ñi trên áy môi vông-vang va ñeín muic-ñích, chính la Ñaít.
Con Ngôôí	Cái Linh-Hôn, Linh-Tám, Linh-Tánh của Trời ban phui
Công-hieú	Coi ket qua hieú nghiêm toát ñeip.
Công-lyù	Cái lyù rat công-bình, không tö-vò ai cái
Công-quai	Coi ra công trong thì môi coi trái aít.
Cốc-ñieín	Ñeín choá heít sôic cao, heít sôic toát roát.
Cung-tôông	Cung: cái nhaít lớn rat ñeip, ví nhô nhaít vua ôi ñeín coi tieáng cung cam. - Tôông: vaít tôông. Cung-tôông: nhaít kheít toát to lớn maít coi vaít tôông bao chung quanh, ví ñaít ñôic của bôic Thanh-Nhôn.
Công-lyù	Chông-choá lai với leó thieát. - Công ñaít công coi
Côú-Cung	Kinh Dịch chia trời ñaít lam tam thì gọi la Baít-Quai, chia lam chín thì gọi la Côú-Cung.
D	
Ñai-bieú	Ngôôí thay maít.
Ñai-Ñông	Ngôôí tu ñaít ñaít roát thì không con phan-bieín giai cấp, giới hạn, nôôic da chi ñaít.
Ñai-hung Bôú-ñieín	Choá thoá phuing coi veí oai-nghi.
Đaít-muic	Ngôôí cai-trò ñaít, ngôôí chaít ñaít. Chôí "Muic" nghĩa la ngôôí chaít, ngôôí giô-gìn.
Ñan-tinh	Xeít heít tinh-thaít. Khoá khan trí ñaít.
Ñang-kieú	Cái caú bang sôi ñaít, aít chæ cái ñông ñi veí canh Tien Phat không phai la ñeít

Nãb-dung	Sôi công dung của Não.
Nãb-lõa	Kiểm chuyẽn hein nay hein mai, noi lãn-lõa ñãng gãi-gãm.
Nãb-Lyù	LeiChôn Lyù của Não.
Nãb Tãm	Não òinôi long, khai với Nhôn-Tãm.
Nãb-taõ	Ung ñuic, lam ra cho coi hình. Dãy do cho ñeñ ngõõi.
Nãb-trang	Cho tui hõp lai ñe ñãy Não, hõc Nãb.
Nãu Giay	Manh moá, ví nhõ moá giay trong moá cuon chà.
Nãy-lõu	Bat ñi xõikhaic; ñãy lõu xõi
Nieim-hoia	Lam cho caim-hoia, cach ñãy Não của ngõõi lam cho ngõõi phuc tung vì nghe moá cai lyùphái.
Nieñ-lõc	Sõic manh của luon ñieñ aìm dõng.
Dieu-ñai	Cainh vui ñeip, thanh-nhan. Nhaibaing ngoic của Tieñ õi
Nõnh Huea	Khi cãm cai Tãm lai ñõõic, con ngõõi bieñ phain bieñ ñieñ phai quay. Khi ay sõi saing phat hieñ ra. Chui Huea ñghóa lai Saing
Nõnh-tãm	Cãm cai tãm lai khoing cho ñi ra xa mình. Nẽm cai long mình chui yivao moá ñieñ gì, ñõng cho tãm ñghõ ñieñ chuyẽn. Neñ ñe ñaãm lo ra ñieñ chuyẽn, khi ay goi lai phõing tãm.
"Nõi"	Chính lai cai Nõi. Moá tieñ moá cho, ñe chà cho cai Tinh Trõi, cai Nõi Nguyeñ.
Nõathanh thõ-tõi	Phõ xai laù ñai, chõ bua, thanh thõ.
Nõatĩ	Nhieñ khoim hieip lai lam ñeñ moá cai toa nha ñõõsõ
Dõi-dait	Nõi dõi, khoing ñe ña moá cho ñi lai coi ñghóa lai lõit lai, lõ lai rồi rait, lai chà
Nõi ñoan	Nhieñ khuic.
Nõng-nhõn	Ngõõi ñõng lam moá viec với mình.
Nõng-phui	Cho ñhang ñõng của Thañ Tieñ õi

Nhờ-Tin Sời tin-tồông. (Nờng làm với meàtín). Tin nghĩa là biết phân-biệt
nhờc một nều phải maàtheo. (Meàtín nghĩa làtin theo cang,
không phân biệt gì cả).

Duy-trì Giồgìn.

G

Gay-go Khoàkhan, hiem-trôi

Giaitâm Long không thấ, xaỏ trai long này làlong của ngồoỉ nờoỉ khác
hain với long của Trờoỉ phui Ngồoỉ còithoi rờng moỏ, kêu làgiai
man. Ngồoỉ còitainh moỏ rồi kêu làgiaitâm.

Giaic chôn Lam cho roỏbiết sỏi thấ.

Giaic-nhấ Phain giai phải quay, khuyeỏn lỏn hỏn thấ. Chặ dầy cho ngồoỉ meỏ
muỏ nhỏc tnh.

Giaib-ba Cỏi thegiai lỏng-xỏng roỏrỏc nhỏ song buỏ, chính làcỏi trỏn.
Phấ chia thegiai lam ba cỏi: làĐuỏc-giaỉ, Sỏc-giaỉ vàVoỏSỏc
Đuỏc-giaỉ.

Giam-nỏc Ngồoỉ cảm quyẻn sai khiẻn và xem xẻt nhỏng ngồoỉ cỏitrich-
nhain trong mỏt ty nỏp

Giam-quỏc Chỏc vieỏc của ngồoỉ cảm quyẻn hanh chainh trong mỏt nhỏc.

Giam-can Khuyeỏn nờng lam nều bằy, ngỏn cain khỏng cho lam nều quay.

Giang-hỏa Giang làsong, hỏalỏbiẻn nỏoỉ nhỏ nỏoỉ cỏi biẻn HoỏoỉNam-Vang
vay. Giang hỏalỏtiẻng chặ ngồoỉ nỏi du lỏch, phieu lỏu khỏp chỏi

**Giang hoỏthỏng
long** Cỏp xỏng rỏng lỏn. Chặ cach luyeỏn của nhỏng ngồoỉ nỏoỉ-sỏ theo
Tai-Nỏo, luyeỏn Tinh, Khỏ, Thỏn.

Giaỏ-hỏi Nỏan theỏcủa mỏt toỏn-giaỏ.

Giaỏ-lyủ Cỏi lyủtrong sỏi dầy đỏi

Giỏi-thieu Lam cho quen nhau, biẻt nhau do mỏt ngồoỉ khác tiẻng đỏn, đỏn
kieỏn. Giỏi nghĩa lànờng giỏa; thieu nghĩa lànỏi. Nờng giỏa nằng
nỏi cho hai bẻn quen biẻt nhau.

H

Hỏi-nằng Bỏc thỏp thỏi.

Hai-ha	Vui mừng, chúc mừng một số vui.
Hai-quan	Chòm sao lao, hơn-nhơn ngoài biển.
Hàm-hôitôi tâu	Tôi mình cógan sôic ma lam cho mình một ngay một mỗi một tâu hoia.
Hàm-thiết	Miếng sát xoivào miếng con ngôia nãing trò nội đất nội sai khiến nội
Hain-cheá	Luat-leilam ra nẽingân-bôit một số gì.
Hang cung nêu cóá	Hang sâu trong núi hoang không ai biết, nờong mon trong rừng sâu không ai nĩ.
Hang-hông	Nốt hông cung vai trãileã Đông hông cho Phãt.
Heo-don	Buôn rau đãđõil, thãt ruot, thãt gan
Hiep-mãng	Miếng da móng choãkeihai ngoitay giãp lãil với nhau, hoãc hao ngoin chôn giãp với nhau, nhõ cái bõi của vì con ngoing vãy.
Hieãm-trõu	Gay go, cãin trõivainguy hieãm.
Hieãn-Thanh	Lãm cho biẽt roĩrang rãing mình thanh Thanh, ví dui nhõ Quan-Cõing hieãn Thanh vãy.
Hieãn-triẽt	Ngõõil coihoic thõic rõing-raĩ, biẽt nhiẽu viẽc.
Hiep-xa	Cãil lãc-leib của hãm dõõil giãp với cãnh tai.
Hõihinh	Hõihõing, leũ-loing, coi một chuyẽn totãic lõin lao nhõ chuyẽn thõõng, nẽin khõing lo-laing.
Hoãphaich	Một giõing rong nãitõit nhõ ngoic.
Hoã Dõõng Bĩnh Võ	Chõichã soãmaing Cung Bĩnh. Cung Bĩnh thõõc Dõõng hãnh Hoã.
Hoã nhõn ãic tích	Hoã nhõn ãic tích, phõõic tung thiẽn duyẽn: Kẽt quãicủa nĩẽu hoã lãibõil tích-trõisõidõimãra, con kẽt quãicủa nĩẽu phõõic lãibõil duyẽn cõilãm sõilãnh mãnõõic.
Hoãi-nghi	Khõing tin, con phãnh vãn. Nẽãbung nghi nan.
Hoãi-võing	Hoãilãicãil bung, cãil long. Võing lãitrong, nhõil Hoãi-võing nghiã lãicõilong trõing cãy, trõing nhõil ao-õõic, mã-õõic.

Hoan-canh	Canh chung quanh mình
Hoang-nang	Nĩ baiy-bai chôi-bôi du-hí du-thöch không keinhacõa
Hoãn-nhôn	Luic trôii nãt con loãn-xoãn, muãmùch.
Hö-dinh	Neãn hö, cuoic suy-thành. Hö laotrong. Dinh laonãy. Vöng trang coi khi khuyet khi nãy, goii laohö-dinh. Vain-maing cung vaãy.
Hueãnhãn	Hueã laosõisang thieng-lieing, nhain laotinh thain của con mat. Hueã nhain laotinh-thain con mat coi nũisõisang thieng-lieing, phain-biet nõoic vaã voi hinh nhö tö-tõoing. - Tieing goii sõi thoiing-hieiu của ngõoi tu nãc-não.
Höông-ap	Lang xoim
Höoit-Phat	Ngõoi nõoic sang long vai nõoic tinh-thain vain-nõoing tai phat. Phat song nõoing thoi.
Huyeãn-cô	Huyeãn laomaũ-nhieim. Cô laomaỹ. Huyeãn-cô laocai maỹ maũ-nhieim của Hoa-Coing.

K

Khaich-xai	Nhaitiep khaich.
Khaib-cõu	Tim-toi, xet-net, vaich cho ra lei
Khi-bain	Nhõing khi löic của ngõoi hap thui, hõing chõu nõi cha mei.
Khoã-ngoã	Ngoãnghinh, nõan-trang.
Khoing-moãn	Khoing lai Khoing-Tõi moãn laicõa. Cai giaio-lyi của Nõic Khoing-Thain. Ngõoi õi trong cõa hoi Khoing.
Khö-khö	Giõichat moã long moã dai.
Khöitã	Boicai taivaỹ.
Khuãn-baich	Eo hep thieiu hui.
Khuoãn	Kieũ-maũ. Haing chej luat-leĩneãngõoi noi theo.
Khuynh-hõoing.	Nghien theo veãmoã hõoing. Theo cai sõimoã của mình.
Kieãm-khaũ	Kim laovang; Khaũ laomieing, cha laolõi noi toi noi mieing của böic Than Tien.

Kiēm-liêng	Bōng sen vang chà chōi Phāt Tien ngōi.
Kiēn-Giang	Sông Kiēn, một phui ôi hō̄ng Tây của Lục-tan̄h thuộc về Lục cō̄u tran̄. Nay là tan̄h Raich-Giāi
Kiēn-khōn	Hai quē tron̄ tam quēi (Baic Quai) chà lā Trôi N̄at.
Kiēn-thō̄i	Sōi thaȳ sōi biet̄.
Kiēt-tō̄i	Het̄ ȳi xet̄ cunḡ ȳi tō̄i khōi khan̄ trí ȳi
Kim-khuyet̄	Cō̄i ngōi banḡ vang.
Kim-maū Ngōc-nhō̄ng	Ngō̄i vang nhā ngōc ñēi chà nhō̄ng ngō̄i thi ñau, bai tōi vinh qui.
Kinh-ñhō̄ng	Nhā ñēi tūng kinh.
Kinh-tēa	Viēc tai-chanh̄ trong nō̄i.
Kȳcung	Tan̄-tō̄ng, tōi lȳi hēn cho ñēn cunḡ tōi sōi lȳi
Kȳcō̄ng	Luāt-lēi lēi phēp.
Kȳmaī	Ngō̄i hay.

L

La Hain̄ ñhō̄ng	Chōi thō̄i maȳ và La Hain̄.
Lain̄-lȳi	Ngō̄i trong lang, trong xoim̄.
Lan quēa	Chōi lan nhanh̄ quēa ñēu lā hai vāt thōm, chà lā anh em bain̄ thiet̄, anh em bain̄ tōi.
Lāo phō̄ng trō̄ng	Ông giā ñhō̄c phēp ngōi taī bōng ngōi vương vō̄i một trō̄ng, ñang xō̄i ñoain̄ dāy dōi caic̄ và Tanḡ giā Trong chuā khōng ai ñhō̄c phēp ngōi nōi āy ñē. Ngō̄i lō̄n hōn het̄ trong chuā.
Lāo-sō tuic-nho.	Lāo-sō: bō̄c thaȳ giā caī ñēi tō̄ng traī. Tuic-nho: Ngō̄i nho-hōc lāo-luyen̄.
Liēng-ñaī	Ñaī banḡ sen, hoac̄ daī cat̄ giō̄a hōi sen, chà canh̄ tien̄.
Lōaban	Ten̄ ông tōi thō̄i mōi.
Lōxō̄ng	Chōi ñēi ñuic̄ vā lām nhō̄ng mōi ñēi vāt-dūng thuộc̄ về lōaī kim.

Loá-Ám giao-chuá	Phaá Thích-Ca. Nối Thích-Ca là một vò giao-chuá của Loá-Ám.
Luan-chuyên	Xây vãn nhò bành xa lãn tron.
Luan giai	Suy nghó, ban luan ñang các nghóa, giai lyừ một bài vãn.
Luan hoá	Bành xe xây vãn lãn qua lãn lai. Cuối ñau thai.
Lông-không	Loá-thoá, chóa chác.
Lông-nang	Cái tinh hay kheo của Trời ñaiphuisain cho ngóoi.
Lông-Tam	Long lanh của Trời sain phui cho ngóoi.
Lông-tri	Cái Tinh biết của Trời ñaiphuisain coi nói Ngóoi.
Lup xup	Nhiều ma nhoi nhoi
Lou-Lac	Trái qua cho ñay, cho kia. Xa que ñaun mình.
Lou nam	Ồ ñai ñang cam quyên.

M

Mai-mieá	Chám lo việc chi, rồi meá maá trong việc áy.
Maó-hieám	Cóigan làm một chuyên khoákhain hieám-ngheo.
Mæ maá	Ñeá choá cung toá của sói toá ñeáp.
Mieáng coi ñau không ñuoa	Chuyên coi khôí sói maá khoáng coi ket-quai Mieáng la cái nghe hay riêng của một ngóoi, ngóoi khác khoáng coi nhò mieáng nghe ñau
Mieá-thò	Mieá la khi ñeá khinh khi, reá ruá. Thò la ngoi xem. Mieá-thò: ngoi xem một cách reá ruá khinh-bæ.
Minh-kieán	hay la minh-cánh. Lôi cánh cao, lôi rãn ñay roá rang minh-bách.
Móc-thôic	Móc la cái ñông móc của ngóoi thoi chám làm ñau cho mình nhoi ñang làm, nhò thoi veá thoi móc, thoi caá nhai thoi làm ban gheá thoi cõa ... Thôic la vaá ño ñang biết maá tính toán trôic khi chám ñông móc xuóng. Neá ngóoi làm thoi maá tay thôic, lãn ñông móc, thì cái vaá mình ñông lo làm áy phải hõ. Cũng coi choá khi ngóoi lôi noi coi móc thôic.
Muc-ñích	Choá móc của ngóoi làm một việc chi ñinh phải ñi ñeá choá ñoi cho coi ket-quai

Mũn Nũa (con trai), mốt cuic, mốt miêng.

Mông-tông Giống nhau.

N

Nãng Cây phía trên nầu coi hình re nõa ra, ngõoi dung ñeà choàng, ñeà choá.

Nan-nhiết Rõn-rõc, lạng-xang.

Ngao Con sọt con ngao.

Ngait-ngao Thòm-tho, dieu-dang.

Nghiên-cõu Tim-toi, thí-nghiêm, xet-net, nõh tiếng khap-cõu.

Nghiệp-cot Những việc của mình ñai lam rồi kiếp trước mà hiện nay nó con lại trong kiếp này, ñang cho mình hoặc hõing phõic hoặc chịu hoia.

Nghiệp-quai Cái nghiệp của mình tap ra tõ ñõi trước mà mình chịu hoặc hõing trong ñõi hiện tại.

Ngoã Cõinghĩa la mãm, cõinghĩa la gáp. Lại cõinghĩa la saing biết, ñong nghĩa với chõi Giac, song nghĩa chõi Ngoã em-ñem hôn. Giac la khi không boing-nhiên biết. Ngoã nghĩa la lãn lãn tìm ra mã biết.

Ngoic cõn kim leã Ngoic õi nui Cõn Loãn, vang õi soing Leã Thuý, chæ nghĩa la anh em bãn quý.

Ngoic-Hõ-Cung Tên cái Cung choã Nõic Chõing-Giap-Thiẽn-Toãn ngõi.

Ngoic-Kinh Kinh-ñõa bãng ngoic. Chæ mốt choã trong sách quý bàu. Chính la canh trời vạy.

Ngoic-toãn Toãn nha bãng ngoic, chæ canh Tiẽn.

Ngoic-Ñeã Vua õi coi toãn bãng ngoic, chæ Chuiã Teã Kieãn Khoãn.

Nguõ quang Nãm cô quang trong thãn ngõõi: mãt, mũi, lõõi, tai vĩa da.

Nhiẽm-vui Bõn-phãn trạch-nhãm, trong việc lam của mình.

Nhoãnhan Cæ ruong, lạng-xang, không ra gì hết.

Nho-thõ Sách nhỏ

Nhôn-chanh Sôi cai trò ngôô*i* la*y* chanh-sach thông đ*a*m lam go*c*.

Nhôn-tam Long ngôô*i*

Nhu-nhôi Ye*u*-n*u*o*a*, me*m*-mo*ing*.

Nhôi-thuy B*o*ng-lai, nhôi thuy la*hai* cho*ti*en n*i* qua m*oi* n*o*o*i*.

Nhuo*m* Ô*l*ngo*a*i n*em* n*en* cho m*inh*, ô*l*ngo*a*i va*y* va*o* cho m*inh*, go*i* la*o* nhuo*m*. T*oi* n*oi* m*inh* lam th*i* go*i* la*o* nhuo*m*.

Nong-trang N*o*c s*o*c, ga*ng* co*ng*, lo la*ng*.

O

O*l*ue*a* D*o* da*y*, nh*o* b*o*n, ho*a* tan*h*.,

P

Pha*s*ing khuy*n*h gia T*ie*u gia t*a*i, nghi*en* nha*c*o*a*.

Pha*n*-va*n* La*ng*-xa*ng*, ch*o*a nh*o*t-n*o*nh.

Pha*n*-phu*i* T*i*m-to*i*, va*ch* ra.

Phi-ng*h*o*a* Ch*a*ng pha*i* n*ie*u co*ing*h*o*a. N*ie*u ch*a*ng pha*i*.

Phi-n*h*ie*u* M*a*p be*o* sung t*u*c, n*a*t co*i*pha*n* to*t*.

Phie*u*-t*o*o*ng* Cai h*i*nh t*o*o*ng* chi n*e*adung lam dau h*ie*u, cu*ing* nh*o* n*oi* ch*o*i b*ie*u-h*ie*u va*y*; song le Phie*u*-t*o*o*ng* n*e*ach*æ* dau h*ie*u ben pha*n* N*ai*o, con B*ie*u-h*ie*u n*e*ach*æ* cho pha*n* N*o*i. Ch*o*i Phie*u* co*ic*ho*a* n*o*c la*o* T*ie*u, ch*æ* ng*h*o*a* la*o* Ca*y* Ne*u*, ca*y* B*o*ng-T*ie*u.

Pho*a*ca*o* L*o*i rao cho ngôô*i* b*ie*t.

Pho*h*o*a* Giu*p* n*o*i che ch*o*i n*o*ng n*o*i

Pho*a*tho*ng* Tru*ye*n ba*ic*ho ro*ng* ra.

Pho*a*tr*o*o*ng* Ba*y* tr*o*ng ra cho ngôô*i* b*ie*t.

Pho*n*-ba Ch*o*i n*o*ng-n*u*c ngôô*i* ta.

Pho*ng*-n*o*a K*i*nh-thanh, n*a*i-c*a*ic n*oi* a*m* ca*nh*, a*m* ch*æ* ca*nh* n*o*a-ngu*o*c.

Pho*ng* Tam N*e*ach*o* Tam n*i* xa m*inh*.

Phong-trao	Phong laigiới traolaisoing nôôic. Tiếng chæ lam lay-nhông môit nôôic, hoac môit daïn-toic, nhô giôilam lay-nhông caiy-coi, nhô nôôic lúc đồng hồ nhacôia ruông nôông.
Phuicông	Sôic nôôic giaul coi sôic binh maïn mei
Phuipheà	Khoing thieu-toïn.
Phu-phæ	No nui nây nui
Phông-phap	Phông thei caich thôic nêadung lam chuyeïn gi.

Q

Quaiquyet	Nhôt-nhnh.
Quan-hoain	Sôi lam quan.
Quan-nieim	Caich hieu biet.
Quain-quyeïn	Quyên cai trò của Vua.
Quang-âm	Ngay giôi sôim toai. Boing maït trôit.
Queïn-ruu	Ruiren to-nhoïn hau lam chuyeïn baây.
Qui-chaih	Theo veavôi nhông chaih
Quyên-thôic	Ngôôi barcon, hoac keiquen biet.

R

Ruông-raây	Boixoi khoing ngoingân, nôi-hoai toit, khoing ñem vaob tai.
Ruot heo gan xau	Quaibuoïn-baï quaisau-bi, roã nghe trong mình bôit-rôit khoichâu, nhô ruot bô teo laiï, hoac laigan bô vay-vovay.

S

Sac-giai	Coï hâu-hinh của maït thôt mình thay nôôic; môit coi trong ba coi theo thuyet Phat.
Saim-hoi	Thu toai vainguyeïn sôia loai.
Sain-khaü	Choisain hat nêadieïn tuông.
Sanh-khi	Cai hôi ñeainuoi soing ngôôi, ví dui nhô khí trôit vay

Söukinh Niên-tích Sách với số bảnhững nơighi chép söi-tích của một nööic, một toân-giáo.

Sung-bai Chịu nghe theo vaitoân trông. Kính chươing toân lại.

T

Ta-baø Ñi choñay sang choãkhac, không coi choñhöit-nhnh. Tiếng Phat goi coi tran-gian laicoi Ta-bartheãgioi.

Tai-lieäu Sách vôihoac vat dung ñeïlam một viec gì.

Tai-trí Ngöoi coitai hay maøtrí tính toân gioi.

Tam-baø Ba cai bau: Phat, Phap, Tang. Tinh, Khí, Than. Nhöit, Nguyet, Tinh.

Tam-huyet Long soã-sang aïn-can töi nôï mau trong tam chay ra ñaïng lo-laïng ñeïvao lam một chuyen chi hay lañoi một löi chi.

Tam-Tai Ba ngoi: Tröi, Ñat, Ngöoi.

Tam-boã Böic töi, hay gioi them len.

Tam kinh böü-vieïn Nhañeïchöia tröisaich bau.

Tam kinh laü Laü ñeïchöia kinh.

Tamh Tam-ña, hanh-ñong, coi chæ, tö-töông của Tröi daiphuisain cho ngöoi hoï lúc ban-sô, hoac ngöoi bò vat-duic, tinh-duic nhieim vao maøthanh thoi quen.

Tap-quan Thoi quen.

Tap tinh Tinh của ngöoi ñaøtrieim nhieim theo thoi tuic.

Tay thay Manh-löi, söi tính-toân khoïn-kheo của ngöoi thoi, nhö thoi coi cai nhaø thoi veï thoi moic, thoi coa ...

Tham-tram Hay voïcung, Hieü sau töi lyi

Than Söi bieïn-hoia lai thöông của Tröi. Ngöoi coitai lai cüing goi laøthan-tai, than-yü than-doing, than-boic. Söi hay gioi huyen-dieü của một vat chi nhö than-dieü, than-möu. Cüing laøtieing ñeïgoi cai böic anh-linh hieïn-hích nhö Than Tien, Than Phat.

Thần-chung	Tiếng chuông ban mai. Tiếng chuông khuya. Tiếng chuông canh tạnh.
Thần-quyền	Quyền cai-trì do nói một vì Thần nào.
Thành	Ngôi nhà ở Saing (Nhà Khoảng).
Thành niên	Choắt học phở ông các vì Tiên Thành.
Thành-huân	Lời dạy dỗ của các bậc Thành.
Thanh-phong	Gio mát mẽ trong sách.
Thanh-tĩnh	Trong sách vắng lặng.
Thập niên năng hoá	Mười năm nên sách công-trình học hỏi.
Thất-hạnh	Ném ra làm thiệt những điều mình naitính.
Thầy	Ngôi dạy mình học.
Thế>Toàn	Tiếng nhà gọi Phật Thích-Ca.
Thí-nghiệm	Xem xét, suy-nghĩ làm thử
Thi-thoá	Phoá bay, bay-biến, phoá trở ông ra
Thiên nhà chí công	Trời nhà hết sức công-bình, không tỏ-vì ai cái
Thiên lý mai	Ngõa hay coi thế chầy ngan dằm trong một ngày.
Thiên-nam	Nam ông con trai coi long lanh.
Thiên Tánh	Tánh của Trời ban-phu cho ngôi trời buổi sô-sanh.
Thiên trong	Xu-hướng, nghiêng ngôi theo về một phía nào mà chui trong cái y qua phía nào
Thiên-trục	Tên một xóm ở phía tây Ái-Nô
Thiếu môn luyên hoáng	Nốt thuộc, nấu thủy ngán. Cách tu luyên của kẻ Tai-Não Ban-Môn.
Thinh-thinh	Loảng loảng, to tait, bao la.

Thoả-thích	Nỗôic vờa long.
Thời-nại	Một khoảng ngày giờgồm nhiều năm.
Thôi-nôi	Cải tình trạng, cải tinh cách, cải thái-nôi sỡi cõ-xõi õi be ngoai của ngõõi nôi.
Thoả-thờic	Boả-hoả, xõn-xao, không yên.
Thờic-tanh	Hết meảmảbiết, tãnh đảỷ mảibiết.
Thõõng hạnh hai hiếu	Tren lam dõõi bảt-chõõic lam theo.
Thuy-thoả	Nảt nõõic, phong thoả thõi thĩet.
Thuyet-phảp	Nõi phep, giảng giải cảic lõi Nảo Nõic của cảic bõic Thảnh-Nhõn ñeảlải. Lõi đảỷ của cảic nhảisõ trong cảic tõn-giảo.
Tiẽn	Ngõõi tu theo Nảo Lảo ñảivĩen-mản.
Tiẽn-ñảo	Ngõõi ñi trõõic tren ñõõng.
Tiếu-phản-tõi	Một phản nhoi trong một phản to.
Tiếu-thiếu	Õng tiếu, õng thiếu. Nảỷ lảitĩeng ẽm ải, điếu dang, meỏm mỏng, nghe rảt mủi mản.
Tiếu-trõõng	Nõõic rong, nõõic lỏn. Chẽ nghĩa vĩet thõi vản, sỏmảng xỏu tỏt, ñõ nõõic rong, nõõic lỏn vảỷ.
Tĩn-nõi	Nản bản con gải cõilong tin tõõng.
Tĩnh-teỏ	Rong-rải tõõng-tản tõivĩet thỏt nhoi
Tĩnh-vi	Tĩnh-teỏvảvi-diếu: rảnh reitõivĩet nhoi nhĩt.
Toả thõõng-thõả	Phe ngõõi beỏn Phỏt-giảo sỏu tảm cải triẻt-lyĩcỏo thỏm của Nảo Phỏt.
Toảng-hỏ	Hỏi hiẻp hết thỏỷ lải.
Toảng-thỏng	Ngõõi cỏm quyẽn trong một nõõic.
Traỉ-ñõõng	Nhả ñeả ản chỏy.
Traỏn-nhảm	Nõi veỏngõõi lam quan ñeỏn cải trõ một chõnỏp.

Trang-nghiêm	Nghiêm-nghò, oai-nghi.
Trí-thời	Ngồi coi hoặc rộng hiểu xa.
Trì-trai giai-sai	Giỗ sỡ ăn chay, cãm sỡ sai sanh.
Triêm-nhiêm	Đã thắm vào, ãa bô nhuộm vào.
Truônghó	Lo tính, gãm-nghó, suy-nghó.
Trung-phung	Xa nhau lâu rồi, gặp nhau lại.
Trung trung	Không biết mấy tông mấy lớp.
Tôi nãi giai	Bốn cái "môôn" lòn lã nãt, nôôc, lãa, hoi hiệp lại mới nên thành hình này.
Tôi dân tời thu	Bốn hàng dân: Sớ, nóng, công, thông, coi bốn thứ riêng lãngô, tiều, canh, ãoic (coi cho gọi lãngô, tiều, canh, mưc).
Tối tiết	Chết vì bôn-phần.
Tung-hoanh	Ngang-dối, nghinh-ngang. Mồu chồic của Trông Nghi và Tôai Tãn nôi Chiển-Quốc.
Tông-tãn	Rõ ràng, ky lồông.
Ty bartoan coi	Hai cái xông sau oit, dính liền cái ãau với xông sớng, coi dồông nhô ãon ty bartoan

U

U-hiên giao-thông "U" lã toái tãm; "hiên" lã sãng; "giao-thông" lã hiệp tãic thông ãong với nhau. U Hiên giao-thông lã cách giao-thông của Trói với Ngóoi. U chã cho Trói, phần thuộc về khí Âm, vì mình không thấy; Hiên chã cho Ngóoi, phần thuộc về khí Dồông, chã nghĩa lã Trói với Ngóoi thông ãong với nhau.

U-nhã Vãn-vej tồch-mồch.

V

Vãt-chãt Những cái gì người quan ta cãm-giãc ãoic.

Vãt-liêu Những vãt ãe ãa danh lãm chuyẽn chi. Cũng nhô tãi-liêu.

Vieãn-mãn Cũng tãt, trỏn vein, ãay ãui

Voàngã	Cái thuyet coi mình chãng coi gi lai quí tröng, nen không keaten tuoi, danh-phain mình.
Voathæ	Khong coicai khôi-sôi, chæ cai thôi-nai maikhong coisôi chep.
Voathöông Chanh-Giã	Moi Nãio môisaing long ngöoi moa caich ngay thang vai cao thöông, không coicai chi hay hôn nöa.
Vong höông	Queñ queñquain, queñ xôi-sôi
Voing Tam	Long tö töông ham muön söi quay.
Vöôc-quai	lôöt qua khoi.

X

Xaïcömainao trañ-chau	Vat quí nhö ngoïc-ngay chau-bai. Vat khoikiem
Xañ-vañ xieu-voi	Lính-quyinh, boá-roá.
Xaंग-xích	Loñ-xoñ, giang qua giang lai.

Y

Ylmao	Ylñhö con ngöia. Tieang ñeichæ yicua ngöoi hay phöng tuing nhö con ngöia khong ngöoi coi vay. Luc chay choañay, luc chay choa kia. Ngöia hoang.
--------------	---